

PRIJATELJE SI IZBIRAMO SAMI

Scenarij: EMA BALKOVEC, 9. b

VLOGE:

LOVRO

JAN

DAVID

LOVROVA MAMA

LOVROV OČE

LOVROVA BABICA

UČITELJICA

VOZNIK KLEMEN

ELA

UČENCI IN UČENKE

POLICISTA

GOVOREC PO TELEFONU

KRAJI DOGAJANJA: Doma, pred šolo, na avtobusni postaji, v učilnici.

1. PRIZOR: DOMA

Lovro vstane iz postelje. Pride v kuhinjo, kjer ga čaka njegova babica z zajtrkom.

LOVRO (*zaspano*): Jutro, babi.

BABI (*veselo*): Ooo, Lovri moj. A si dobro spančku. Evo, tukaj imam pa jz zate ocvrta jajčka. So domača, veš.

Mama prihiti v jedilnico, ju na hitro pozdravi, dá Lovru poljubček in odhiti v službo.

LOVRO (*spontano*): Babi, kdaj se mami vrne iz službe?

BABI (*zaskrbljeno*): Oh, ne skrbi Lovro, ti bom jaz spekla palačinke. (*Kratek premor.*) Mami pride naslednji dan zvečer, nočno izmeno ima.

LOVRO (*veselo*): Še sreča, da vsaj oči danes pride nazaj s službenega potovanja!

BABI (*previdno*): Ti mami ni povedala, da se je zavleklo in pride šele naslednji teden?

Lovro zavzdihne, vzame torbo, se posloviti in odide v šolo. Babi ga pozdravi in ga spremlja z zaskrbljenim pogledom.

2. PRIZOR: PRED ŠOLO

Lovro počasi, s sklonjeno glavo pride pred šolo. Družčina sošolcev ga zagleda in začne hoditi proti njemu.

JAN (*posmehljivo*): Hej, Lovro, kje imaš očka, da bi te pripeljal v šolo? A je spet odšel pomagat tistim huliganom v Afriko? (*Ostali se glasno zasmejijo.*) Kaj pa mamica? Raje (*pomigne s prsti*) rešuje življenja v bolnici, kot pa da bi tebi naravnala možgane. Smiliš se mi. Al hodiš z busom ali pa te voz babica, ki je itak samo še za v grob.

Lovra reši zvonec, hitro odhiti v učilnico.

3. PRIZOR: V UČILNICI

Lovro odhiti do svojega sedeža v prvi vrsti. Medtem ko hodi do stola, pozdravi sošolko Elo, v katero je že dlje časa zagledan.

LOVRO (*tiho, nerodno*): Živjo, Ela.

Ela se mu nasmehne in pomaha v pozdrav. Ostali ga zmerjajo.

UČENCI (*posmehljivo*): Uuuuuuuu.

UČENEC 1 (*posmehljivo*): Ha ha, lej ga Lovrota, čist pali na Elo. A bo kej, ha ha.

UČENEC 2 (*posmehljivo*): Ela ga pa še pogleda ne, ha ha ha.

JAN (*posmehljivo*): Ajde, maš to Lovro!

UČITELJICA (*glasno*): Učenci, nehajte! Pouk se je začel. Zdaj pa ponovimo od zadnjič. Kdo ve, kaj je to hipofiza?

Lovro takoj dvigne roko. Nekaj časa za njim dvigneta roko še Ela in druga učenka.

JAN (*zavpije*): To je hipi, ki se fiksa.

Učenci se zasmejijo.

UČITELJICA (*razdraženo*): Jan, še eno tako, pa boš domov klical starše! (*Mirno.*) No, Lovro, pa nam ti razloži.

LOVRO (*hitro in jedrnato*): To je žleza, ki leži pod malimi možgani in nadzoruje vse ostale žleze. Proizvaja pa tudi rastni hormon.

UČITELJICA (*navdušeno*): Pravilno. Tako, zdaj pa se usedite vsak v svojo klop, saj bomo pisali kratek test.

Učenci se presedejo. Učiteljica razdeli teste. Medtem ko vsi lepo rešujejo test, Jan na svojega napiše »FRCN ME, ČE ME NE MARAŠ« in ga prilepi Lovru na hrbet. Janovi pajdaši se smeji. Lovro odda test predčasno. Ker ima učiteljica čas, mu ga oceni. Dobi petico. Učiteljica mu z nasmehom vrne test, Lovro pa se ji nasmehne nazaj.

UČITELJICA (*ponosno*): Lovro, pisal si 100 %, pohvalno. (*Se zresni.*) Ostali odložite pisala, čas se je iztekkel.

Skoraj vsi sošolci ga začnejo frcati in dražiti. Ela ga opozori, da ima list na hrbtu. Lovro se ji le nasmehne in odide v kot, kje poje svojo malico. Do njega pride Jan.

JAN (*se glasno posmehuje*): Kako si upaš vzeti list s hrbta, to je čast, da ga nosiš!

LOVRO (*nesamozavestno*): Če bi vsaj bil napisan pravilno. (*Na list napiše napake.*) Frcni se napiše z i-jem, pred če je vejica. Drugič se vsaj potruji s pisavo, da bo kdo znal prebrati. Jan za trenutek ostane brez besed. Čez nekaj trenutkov ga polije s čajem in reče: »Ops, po nesreči«, se zasmeji in odide. Vsi se smeji. Čez nekaj trenutkov Ela pride do njega in mu ponudi svoj prtiček. Lovro zardi in ga vzame.

ELA (*prijazno*): Izvoli, žal mi je, da se ti smejiš.

Ela se vrne k prijateljicam. Lovro se obriše, počasi vstane in odide iz razreda.

4. PRIZOR: NA AVTOBUSNI POSTAJI

Na poti do postaje ga dohitijo nekateri sošolci z Janom na čelu. Jan ga porine in Lovro pade.

JAN (*resno*): Kje imaš tistih 5 EUR, ki si mi jih dolžan?!

LOVRO (*prestrašeno*): Ničesar ti nisem dolžan.

JAN (*jezno*): Kaj si rekel?! Ponovi, če si upaš!

LOVRO (*tiho, prestrašeno*): Ničesar ti nisem dolžan.

Lovro še ni izgovoril vsega, ko je že začel bežati. Jan in družčina ga dohitijo in začnejo pretepati.

JAN (*jezno, razburjeno*): Daj denar!!!

Lovro se še malo upira. Še nekajkrat ga brcnejo, nato pa jim iz obupa dá denar.

LOVRO (*prestrašeno, skoraj jokajoče*): Imam samo 3 evre in 60 centov. To je vse, kar mi je babica zjutraj dala.

JAN (*resno*): To ni vse. Če mi jutri ne prineseš vsega, te nalomim tako, da boš samo zase vedel!

UČENEC 2 (*komaj si upa reči*): Am, reče se tako, »da še sam zase ne boš vedel«.

JAN (*jezno*): Dej utihni ti!! (*Pogleda spet Lovra in posmehljivo doda.*) No, pametnjakovič, izračuni hitro, koliko si mi še dolžen?

LOVRO (*brez razmišljanja hitro odgovori*): 1 evro in 40 centov.

JAN (*pomigne svojemu pajdašu*): Dej hitro izračuni, če je prav povedal.

UČENEC 1 (*začne iskati računalno in hitro pripomni*): Prav ima.

Jan pomigne pajdašem, naj ga izpustijo in naredi hiter korak proti njemu, tako da se ga ustraši. Lovro hitro zbeži in se ustavi šele na avtobusni postaji. Tam se usede na tla in skoraj začne jokati. Nato ga prekine nekdo poleg njega. Fant ima približno 17 let, nosi črna oblačila, v roki ima cigareto, na hlačah ima verige, na roki ima tetovažo in kapuco ima na glavi. Lovro se ga rahlo ustraši.

DAVID (*sproščeno*): Hej, a imaš mal probleme s sošolci? BTW jaz sem David in ti si ...?

Lovro je samo tiho in gleda v tla.

DAVID (*malce posmehljivo*): A si pozabil, kako ti je ime?

LOVRO (*po kratkem premoru, hitro in jedrnato, prestrašeno*): Lovro.

DAVID (*sproščeno*): Aaa, že vidim, ti si eden tistih pametnjakovičev, ki ga vsi zafrkavajo.

LOVRO (*prestrašeno*): Nimam več denarja.

DAVID (*ga skuša pomirit*): Umiri se no ... Nočem jz denarja od tebe, sam prijazen sem hotel bit, to je vse.

Lovro stopi na avtobus. David ga glasno pozdravi v slovo. Na avtobusu pa ga voznik Klemen na glas pozdravi. Usede se na sedež za voznikom. Klemen se začne pogovarjati, vendar Lovro brez odgovarjanja sedi in gleda v tla.

VOZNIK KLEMEN (*nasmejano*): Kaj ste pa danes jedli v šoli? Jaz sem si privoščil en dober kebab. Mmm, a veš, kako mi je pasu. Enkrat ga moraš poskusit, kr dej si to na seznam pred smrtjo. (*Lovro tiho izstopi iz avtobusa, Klemen pa glasno zavpije.*) Adijo, se vidiva jutri. A lahko samo tvojo babico vprašaš, če ji je še kaj pite ostalo, se bom oglasu pri vas!

5. PRIZOR: DOMA

Lovro pride domov. Babica ga čaka s kosilom, vendar Lovro nima apetita. Sprašuje po mami, vendar babica le žalostno odkimava.

6. PRIZOR: AVTOBUSNA POSTAJA

Lovro zjutraj pride na avtobusno postajo, saj mora z avtobusom v šolo. Na postaji zopet sreča Davida.

DAVID (*sproščeno*): O lejga, lejga.

LOVRO (*tiho*): Živjo.

DAVID (*se zresni*): So se tisti fantje že na vse zgodaj spet spravili nate?

LOVRO (*žalostno, malce prestrašeno, tiho*): Ne še. Nek sošolec Jan pričakuje, da mu bom dal preostanek denarja, ki si ga je zaželel, vendar jaz ga nimam.

DAVID (*sočustvuje*): Veš, kaj! Izvoli, ti jaz posodim.

LOVRO (*presenečeno*): Ne, ne morem sprejeti denarja od tebe.

DAVID (*resno*): Vem, kako se počutiš. Ko sem bil še v osnovni šoli, sem bil tudi jaz žrtev nasilja. Vem, kaj prestajaš. Prosim, pusti mi, da ti pomagam.

LOVRO (*radovedno*): Res?! Ampak kako si se rešil iz tega položaja?

DAVID (*resno*): To je zgodba za kdaj drugič. Na, vzemi ta 2 evra.

LOVRO (*sprva veselo, nato spet resno, žalostno*): Veš, mojih staršev skoraj nič ni doma.

Mamica je kirurginja in po cele dneve dela v bolnici, v kupu izmen. Očka pa veliko potuje, saj se zelo zavzema za ljudi v pomanjkanju. Doma imam samo babico. Dedek je umrl že pred leti, zaradi raka. Babica me doma razvaja, vendar niti sluti ne, kaj se mi v šoli dogaja. Večkrat sem jim skušal povedati, vendar se tolažim z dejstvom, da bom tako ali tako kmalu odšel v srednjo šolo, kjer se bo to nehalo in bom spoznal nove prijatelje.

DAVID (*se mu nasmehne*): Podobno sem preživel tudi jaz. Starša sta mi umrla v prometni nesreči, zato zdaj živim pri rejnikih. Ostali sorodniki se nikoli niso zanimali zame. Večino časa sem prepuščen samemu sebi. Zdaj se šolam in čakam, da naslednje leto postanem polnoleten, da se lahko preselim in ustvarim novo življenje.

LOVRO (*sočustvuje*): Žal mi je za to, kar se ti je zgodilo.

DAVID (*mu nameni še en nasmeh*): Ah, ne skrbi zame. Ti moraš zdaj paziti nase.

LOVRO (*samozavestno, se obrne proti njemu*): Veš, narobe sem te ocenil. Vidim, da si mi precej podoben.

DAVID (*s kančkom humorja*): Hja, nisi edini. Moja zunanost je le krinka. Tako sem prekril rane in se pobral. Tudi jaz sem vesel, da se končno pogovarjaš z menoj.

David na plan privleče zavojček bonbonov in stegne roko proti Lovru.

DAVID (*z nasmehom*): Izvoli, to so eni od mojih najljubših bonbonov. Jaz jih jem vedno, ko mi je težko.

LOVRO (*se mu nasmehne in vzame enega*): Hvala.

V tistem trenutku pride avtobus. Lovro se posloviti in vstopi, David mu pomigne v pozdrav. Voznik Klemen zopet prične enega tistih pogovorov, ko se pogovarja sam s sabo. Prispejo na cilj in Lovro izstopi. Je bolj nasmejan kot ostale dni. Ne gleda v tla, vendar celo pozdravi nekatere sošolce. Pride pred šolo.

7. PRIZOR: PRED ŠOLO

Jan in njegova družčina parih fantov ga zagledajo že od daleč. Hitro se zaženejo do njega. Lovro s svetlobno hitrostjo privleče denar na plan. Fantje ga obkolijo.

JAN (*odločno*): Evo ga, našega Lovrija. No, dejmo se mal pogovarjat.

UČENEC 1: Ja, dejmo se mal pogovarjat s pestmi.

UČENEC 2: A ga bomo?

UČENEC 3: Ja, dejmo ga!

UČENEC 2: Ej, Jan. A maš narejeno nalogo?

UČENEC 1: Ja sam, res. A ti ni oči zagrozil, če je spet ne boš imel?

UČENEC 3: Čakaj, a ti ni reku, da ...

JAN (*jezno, malo se ustraši*): Tišina. Ni treba tega pred vsemi govorit! Mojo nalogo bo pa kr naša brihta Lovro naredil (*vrže zvezek vanj*). A si prinesel moj denar?!

Lovro iztegne roko, v njej ima denar. Jan hitro pograbi denar in ga odrine.

JAN (*se posmehuje*): Bolje zate, da si mi prinesel točno. Kasneje bom preveril, če je vse. Zdajle se mi ne da.

Lovro hitro odhiti v učilnico.

8. PRIZOR: V UČILNICI

V učilnici se hitro usede v prvo klopo. Pouk mine kot po navadi. Lovra vsi zafrkavajo, mečejo papirčke vanj. Lovro se skoraj ne zmeni zanje in se raje posveti pouku, kjer zopet vse zna. Ko vsi učenci zapustijo učilnico, učiteljica pokliče Lovra, naj malo ostane.

UČITELJICA (*previdno, zaskrbljeno*): Lovro, ali mi želiš kaj povedati? Se želiš pogovoriti?

LOVRO (*začudeno*): Ne, zakaj?

UČITELJICA (*počasi, še bolj previdno, resno*): Nekateri učenci so te nekajkrat po pouku videli na avtobusni postaji.

LOVRO (*začudeno*): Ne vem, o čem govorite.

UČITELJICA (*zaskrbljeno*): Skrbi jih zate, še posebej Elo. Pogovarjal naj bi se z zelo sumljivim starejšim fantom. Kaj se dogaja?

LOVRO (*sproščeno*): Oh, mislite Davida. To je le fant, ki čaka na isti postaji kot jaz. Vse je naključje. Kdaj se pogovarjava, da hitreje mine čas. V resnici je drugačen kot zgloda sprva. Ne bojte se, nič mi noče.

UČITELJICA (*previdno, počasi*): Si prepričan?

LOVRO (*nasmejano*): Popolnoma.

UČITELJICA (*si oddahne, vendar mu ne verjame povsem*): Prav, če se bo kaj zgodilo, se lahko obrneš name. Z mano se lahko pogovoriš kadarkoli in kjerkoli. Zdaj lahko greš.

LOVRO (*nasmejano, sproščeno*): Nasvidenje.

9. PRIZOR: PRED ŠOLO

Na šolskem dvorišču ga čaka Jan. Njegova družina ga obkoli.

JAN (*besno vpije*): Zakaj nisi naredil moje naloge? A hočeš batine? A se zavedaš, da me bo moj oče ubil, ko to izve? (*Malo mu gre na jok.*) Ti, ti si kriv za vse. In tudi popravil boš to, pa če crkneš! (*Porine ga na tla in enkrat brcne. Glasno pljune poleg njega.*) Poberi moj pljunek. Daj, poberi ga.

Lovro samo gleda v tla in nič ne reče. Jan ležečega Lovra brcne. Naenkrat pa izza vogala priteče nek starejši fant. Jana odrine stran in ga udari direktno v obraz. Glasno zavpije: »Vstani!« Jan komaj vstane, tokrat ga fant boksne v obraz. Janovi zavezniki zbežijo in ga pustijo samega. Jan leži na tleh. Fant ga začne brcati. Medtem si Lovro opomore in vstane. Zagleda, kaj se dogaja. Šele čez nekaj trenutkov ugotovi, da je fant, ki pretepa Jana, njegov prijatelj David.

LOVRO (*glasno, nekoliko prestrašeno zavpije*): David, nehaj! Saj je dobil, kar si je zaslužil! Nehaj, ga boš še poškodoval.

David ne neha. Jan krvavi.

DAVID (*besno*): Ne, to še ni vse. Veliko več si zasluži po tem, kar ti je naredil.

Lovro prihiti do Davida in ga poskusi odvreči stran. David odrine še njega, vendar se hitro zave situacije in pomaga Lovru ter zbeži. Med pretepom so dekleta odšla v šolo in se zdaj vrnila z učiteljico. Učiteljica pogleda negibnega Jana in nemudoma pokliče reševalce. Ostalim prepove, da bi se mu približevali.

UČITELJICA (*prestrašeno*): Tristo kosmatih medvedov, saj se niti ne premika.

10. PRIZOR: AVTOBUSNA POSTAJA

David teče do avtobusne postaje in se tam šele ustavi. Lovro mu sledi. Ko se umirita, Lovro po krajšem premoru spregovori.

LOVRO (*tiho*): Veš, tega ne bi smel narediti.

DAVID (*glasno, skoraj zavpije*): Ščitil sem te!

Po krajšem premoru se mu David opraviči in mu ponudi bonbon. Lovro ga sprejme, odvijne in poje.

DAVID (*zbadljivo*): Kaj se dogaja s tisto lušno punco?

LOVRO (*tiho, se dela, da ne ve, o čem govori*): Katera punca?

DAVID (*z nasmeškom*): Daj no, videl sem te, kako jo gledaš.

LOVRO (*naredi se mu majhen nasmešek*): Ah, nič ni.

Oba samo gledata v tla in ne rečeta ničesar več. Naenkrat pa se zaslišijo policijske sirene. David dobi na obrazu prestrašen izraz. Policija se ustavi direktno pred avtobusno postajo. David začne bežati, vendar mu policista preprečita pot. Zgrabita ga. David se upira.

POLICIST 1 (*resno, glasno*): Aretirani ste zaradi prodaje in uživanja prepovedanih sredstev.

DAVID (*vpije in se upira*): Ne, to nisem jaz! Napačnega imate! Lovro, povej jima, da sem nedolžen! Saj me poznaš, to nisem jaz.

Policista ga vkleneta in posadita v avto. Lovro v šoku negibno stoji in gleda Davida.

Prestrašen je. Trese se. Eden od policistov stopi do njega in mu nameni manjši nasmehek.

POLICIST 2 (*prijazno*): Si poznal tega fanta?

LOVRO (*prestrašeno*): Ja.

POLICIST 2 (*prijazno*): V tem primeru boš moral stopiti z mano. Ne boj se, to je iz varnostnih razlogov. Takoj bomo obvestili tvoja starša.

Lovro brez besed sledi policistu.

11. PRIZOR: TELEFONSKI KLIC, PRI LOVRU DOMA

Lovrova starša dobita telefonski klic.

GOVOREC (*brezizrazno, govori v istem tonu*): Dober dan. Kličem s policijske postaje. Že dlje časa smo iskali narkomana, ki se izdaja za drugo osebo in podtika drogo drugim, predvsem otrokom.

OČE (*zmedeno, prestrašeno, rahlo vzkipljivo*): Žal mi je, vendar ne razumem, kaj ima to zvezo z nama!

GOVOREC (*brezizrazno, govori v istem tonu*): Vpleten je bil vaš otrok. Bil je žrtev tega nesrečnega primera. V nepravem času je bil na nepravem mestu. Predvidevamo, da si ga je za žrtev izbral predvsem naključno. Vašemu otroku smo vzeli kri in jo pregledali. V njej so bile sledi droge. Srečo je imel, saj so bile v majhnih količinah in na srečo ni v veliki nevarnosti. Upam, da se zavedate, da je kljub temu potrebno ustrezno zdravljenje. Trenutno je pri njem prisotna socialna delavka. Poklicali smo tudi njegovo učiteljico. Podrobneje bi se radi pogovorili z vami v živo. Prosim, če nemudoma pridete na avtobusno postajo.

OČE (*zelo prestrašeno in zaskrbljeno*): Je z njim vse v redu?! Mu je kaj naredil?! Je poškodovan?! Prosim, povejte kaj več!

GOVOREC (*brezizrazno, govori v istem tonu*): Prosim, umirite se. Vaš sin ni poškodovan. Več informacij vam bomo povedali v živo. Prosim, nemudoma pridite na avtobusno postajo.

OČE (*zaskrbljeno, prestrašeno*): Seveda, prihajava.

Zveza se prekini.

12. PRIZOR: V ŠOLI, ČEZ DVA MESECA

Lovro z obema staršema nasmejan pride v šolo. Oče in mama se poslovita od njega. Lovro nasmejan pride v šolo. Pri vhodu ga čaka Jan. Nasmehne se mu in ga glasno pozdravi.

JAN (*nasmejano*): Živjo, Lovro.

LOVRO (*nasmejano*): Živjo, kako kaj roka?

JAN (*nasmejano*): Bo, naslednji teden lahko spet začnem trenirati.

LOVRO (*z nasmehom*): Super.

JAN (*previdno*): Lovro, te lahko nekaj vprašam? Vem, da ti obvladaš biologijo, meni pa ne gre ravno najbolje. Bi mi jo lahko danes po pouku razložil? Prosim.

LOVRO (*se mu nasmehne*): Seveda ti bom pomagal, mala malica. Se vidiva v razredu, jaz moram samo še nekaj opraviti.

Jan mu pokima in se odpravi v razred. Lovro se obrne in pristopi do Ele, ki se s prijateljicami uči.

LOVRO (*malo nervozen, nasmejan*): Ela, te lahko ukradem za minuto.

Ela vstane in pristopi do Lovra. Ostale prijateljice odidejo v razred.

LOVRO (*nervozno*): Nekaj bi te vprašal. Že dolgo te želim, vendar si prej nikoli nisem upal. Bi mogoče šla na zmenek z menoj (*začne vse bolj hitro govoriti*), no, ni nujo, da je zmenek, lahko greva na pijačo, če ti je bolj všeč, greva lahko tudi na sprehod ...

Ela mu pritisne poljub na lice, ga prime za roke in skupaj odkorakata v razred.

Ni nujno, da svoje tegobe, probleme prestajaš sam. Obrneš se lahko na družino, prijatelje in osebje v šoli. Ne boj se jih deliti z drugimi.

Družine si ne izbiraš sam, zato jo imej rad tako, kot je. Prijatelje si izbiraš sam, zato jih izbiraj previdno.

Konec.